Knihovna Ústavu práva ČSAV

Č. 10.614.

Učitelstvo: * Zvláštní učitel katol. náboženství na veřejné škole národní, který v době podle zákona č. 457/1919 Sb. rozhodné vyučoval náboženství toliko jako člen duchovní správy, nemá nároku na započet válečných pololetí.

(Nález ze dne 13. června 1933 č. 10.603.)

Věc: Otomar S. v P. proti ministerstvu školství a národní osvěty o započet válečných půlletí.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Min. škol. nař. výnosem neuznalo v instančním pořadu po právu připočtení válečných půlletí pro postup platový a časový, přiznané st-li, zvláštnímu učiteli náboženství na školách obecných a občanských, výnosem zšr v Praze z 28. prosince 1922, poněvadž st-l vyučoval náboženství sice již ode dne 15. září 1914, ale jako člen duchovní správy, neboť do školní služby nastoupil teprve dne 1. září 1921. Ježto tedy st-l nebyl ve školní službě ani dne 1. listopadu 1918, ani nepřešel do školní služby z jiné veřejné služby přede dnem 7. srpna 1919, nepřísluší mu vůbec nárok na započet válečných půlletí podle zák. č. 457/19.

O stížnosti na toto rozhodnutí podané uvážil nss toto:

Podle ustanovení § 1 odst. 1 zák. č. 457/19 postupují civilní státní úředníci, kteří byli dne 1. listopadu 1918 v aktivní službě, za každý kalendářní rok 1914 až 1918, v němž byli aspoň po 6 měsíců v aktivní státní službě civilní nebo za této služby konali aktivní vojenskou službu ..... vždy o půl roku dříve do vyšších služebních požitků než měli dne 1. října 1918. V § 4 téhož zák. se pak stanoví, že ustanovení §§ 1—3 vztahuje se i na civilní úředníky státní, kteří sice byli ve státní službě ustanoveni po dni 1. listopadu 1918, ale přestoupili do ní z jiné služby veřejné, nebo služby jí na roveň postavené, pokud léta válečná nebyla již v jejich dřívějším služebním poměru stejnou měrou nebo vyšší připočtena. Podle těchto předpisů lze tedy válečná léta započítati jen těm úředníkům státním, kteří v den, kdy zák. č. 457/19 nabyl účinnosti (t. j. podle § 9 cit. zák. dne 7. srpna 1919), již byli státními úředníky buď ve službě činné neb na odpočinku (srovn. Boh. A 3033/23). V důsledku předpisu č. II. a IV. paritního zákona č. 274/19 nabyly předpisy zák. č. 457/19 platnosti také pro učitele veřejných škol obecných a občanských.

Jest tedy zkoumati, zda st-l byl již dne 1. listopadu 1918 neb aspoň dne 7. srpna 1919 ustanoven učitelem na veřejné škole obecné neb občanské.

Žal. úřad v nař. rozhodnutí vycházel z toho, že st-l vyučoval sice náboženství na obecné škole již od r. 1914, ale poukázal na to, že st-l vyučování to až do dne 1. září 1921 konal jako člen duchovní správy, tudíž nikoli jako zvláštní učitel náboženství. Založil tedy žal. úřad své rozhodnutí na právním názoru, že členy duchovní správy, vyučující na obec-

ných a občanských školách náboženství, nelze považovati za učitele na veřejných školách obecných a občanských, na něž se vztahuje zákon paritní č. 274/19 a jeho prostřednictvím i zákon o propočítání válečných pololetí č. 457/19.

Stížnost tvrdí, že st-l již od 16. září 1914 až do konce školního roku 1920 vyučoval jako katecheta na obecné škole chlapecké a dívčí . . ., že také od té doby vyučuje nepřetržitě jako katecheta na různých obecných a občanských školách a že proto jsou u něho splněny veškeré předpoklady pro nárok na přípočet válečného pololetí podle zák. č. 457/19.

Pokud by touto námitkou snad st-l tvrdil, že byl zvláštním učitelem náboženství nejpozději již dne 1. listopadu 1918 neb aspoň dne 7. srpna 1919, není námitka ta s přesností požadovanou předpisem § 18 zák. o ss. konkretisována, když proti tvrzení žal. úřadu, že nastoupil do školní služby teprve dne 1. září 1921, neuvádí určitého platného aktu úředního, jímž byl ve školní službě ustanoven již dříve, zejména již před datem 7. srpna 1919. Stížnosti bylo by však možno rozuměti i tak, že po názoru st-lově jest i členy duchovní správy, kteří vyučují náboženství na veřejných obecných a občanských školách, považovati za učitele na těchto školách a že proto se vztahují na ně předpisy par. zák. č. 274/19 a v důsledku toho i ustanovení zák. č. 457/19 o přípočtu válečných pololetí. Názoru tomu nemohl však nss přisvědčiti.

Vyučování náboženství na veřejných obecných a občanských školách v Čechách uděluje buď zvláštními učiteli náboženství nebo členy duchovní správy, vysílanými náboženskými společnostmi. Pouze zvláštní učitelé náboženství se stálými platy jsou co do služebních a platových práv postaveni na roveň ostatním učitelům veřejných obecných a občanských škol, pokud pro ně neplatí předpisy zvláštní (arg. § 1 zák. ze 14. prosince 1888 č. 69 z. z. čes., §§ 26 a 55 zák. z 19. prosince 1875 č. 86 z. z. čes. ve znění zák. z 27. ledna 1903 č. 16 z. z. čes., § 17 parit. zák. č. 274/19, doplněný čl. I §em 5 zák. č. 251/22, § 3 odst. 1, § 7 odst. 3, § 12 odst. 1, § 37 odst. 4 učit. zák. č. 104/26); naproti tomu členové duchovní správy byli co do své působnosti při vyučování náboženství na veřejných školách národních podrobeni vždy zvláštním ustanovením zákonným. Pro ně neplatily předpisy platné pro učitele na veřejných školách národních o dosazování učitelů, o platech učitelských atd. (na př. zákon o právních svazcích učitelstva č. 86/1875 z. z. čes.), nýbrž bylo věcí společností náboženských, aby ony samy svými vlastními orgány opatřovaly a řídily vyučování náboženství na školách (§ 2 zák. z 25. května 1868 č. 48 ř. z., § 5 zák. ze 14. května 1869 č. 62 ř. z., § 1 zák. z 20. června 1872 č. 86 ř. z.).

Nelze-li však členy duchovní správy vyučující náboženství na veřejných školách národních uznati za učitele těchto veřejných škol v právním smyslu, pak nelze na ně vztahovati ani předpisy zákona paritního č. 274/19, což ostatně je zřejmo i ze zák. č. 251/22, který ve své hlavě I. pozměňuje ustanovení zák. č. 274/19, mezi jiným též předpis § 17 o platových nárocích zvláštních učitelů náboženství, naproti tomu o hmotných nárocích duchovenstva ve správě duchovní, vyučujícího náboženství na veřejných školách národních, jedná zcela odděleně v čl. IV. a upravuje nároky ty způsobem úplně samostatným (tak bylo tomu ostatně i dříve: srovn. § 7 zák. ze 14. prosince 1888 č. 69 z. z. čes. ve znění zák.

z 8. dubna 1903 č. 62 z. z. a zák. ze 16. května 1908 č. 46 z. z. čes.).

Nejsou-li tedy členové duchovní správy, vyučující náboženství na veřejných školách národních, učiteli ve smyslu zákona paritního č. 274/19, pak nelze na ně vztáhnouti ani zákon o přípočtu válečných pololetí č. 457/19, poněvadž tento zákon o sobě se týká jen státních zaměstnanců.

Tím je prokázáno, že st-l, který až do 1. září 1921 vyučoval náboženství na veřejných školách národních jako člen duchovní správy, nebyl ani dne 1. listopadu 1918, ani dne 7. srpna 1919 ustanoven jako učitel ve veřejné službě školské a že nejsou tedy u něho splněny zákonné předpoklady pro přípočet válečných pololetí, totiž, aby šlo o osobu, která byla dne 1. listopadu 1918 neb nejpozději dne 7. srpna 1919 v činné službě jako státní úředník (učitel na veřejné škole národní), nebo jako taková po 1. listopadu 1918 odešla do výslužby. Právem tudíž žal. úřad zamítl nárok st-lův na přípočet válečných pololetí a bylo proto uznati stížnost bezdůvodnou.

Č. 10.615.

Pojištění sociální. — Spořitelny: * Spořitelny, na něž se vztahuje zák. č. 302/1920 Sb., nejsou ústavy obce, a nelze proto jejich zaměstnance jakožto zaměstnance ve službách obce vylučovati z nemocenského pojištění podle § 3 nemoc. zák. č. 33/1888 ř. z.

(Nález ze dne 14. června 1933 č. 6899/31.)

Věc: Spořitelna města Š. proti zemskému úřadu v Brně o sociální pojištění.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Okr. nemoc. pojišťovna v Š. předepsala platebním výměrem ze 17. května 1930 stěžující si spořitelně dodatečně pojistné nemocenské za zaměstnance ... za dobu od 1. května 1927 do 30. dubna 1930 částkou 20.100 Kč. Okresní úřad v Šumperku výměrem z 23. října 1930 nevyhověl odvolání stěžující si spořitelny a další její odvolání bylo zamítnuto nař. rozhodnutím s tímto odůvodněním: »Spořitelny jsou podle ustanovení § 1 zák. č. 302/20, jímž se upravují právní poměry spořitelen, samostatné veřejné ústavy peněžní. Toto zákonné ustanovení téměř doslovně převzal § 2 stanov spořitelny, a nelze tudíž spořitelnu pokládati za ústav obecní, což výslovně cit. garagraf stanov uvádí, a v důsledku toho ani její zaměstnance za zaměstnance obecní. Správa spořitelny není v souvislosti s obcí. Podle § 3 stanov spořitelny zřídila ji sice obec a převzala neomezené a neodvolatelné ručení za vklady i úrokování a veškeré jiné závazky spořitelny. Přes to však, jak již řečeno, spořitelna není ústavem obecním, nýbrž samostatným, od správy obce odděleným a provozovaným pod státním dozorem. Není-li tudíž spořitelna obecním ústavem, nejsou ani zaměstnanci její zaměstnanci obecními, tedy veřejného svazku, kteří by byli ve smyslu ustanovení § 3 zák. č. 33/1888 ř. z., zůstavšího v platnosti pro osoby, podléhající pensijní pojistné povinnosti (§ 1 zák. č. 117/26) vyňati z pojištění.«

Na toto rozhodnutí podala stížnost Spořitelna města Š., navrhujíc